MEDEDELINGEN

HEEMKRING OKEGEM

16de Jaargang, 1991, Nr. 3-4
VERSCHIJNT DRIEMAANDELIJKS

BESTUURSLEDEN

Voorzitter : Herman Van Isterdael, Idevoordelaan 27, Okegem
(054/32.23.02)

Secretaris : Patrick Praet, Rode Kruisstraat 19, Ninove
(054/32.71.58)

Penningmeester : Suzanne Van der Speeten, Hazeleerstraat 23, Okegem
(053/66.76.89)

Bestuursleden :
Jozef Van der Speeten, Guldenboom 9, Okegem
(054/33.55.75)

Godelieve De Deyn, Kouterbaan 40, Okegem
(054/33.48.70)

André Segers, Idevoordelaan 25, Okegem
(054/33.65.68)

Uitgegeven met de steun van het stadsbestuur van Ninove en van het provinciebestuur van Oost-Vlaanderen.

Verantwoordelijke uitgever : Herman Van Isterdael
Idevoordelaan 27, 9400 Okegem-Ninove

HERABONNERING

Dit is het laatste nummer van jaargang 1991. Zoals gewoonlijk kloppen we dan ook figuurlijk bij U aan met het verzoek om uw abonnement te vernieuwen. De prijs blijft onveranderd op 150 frank. Ereleden betalen ten minste 250 frank.
Het liefst zien we U bijgaand overschrijvingsformulier gebruiken maar de mogelijkheid blijft om aan een van de voornoemde bestuursleden in de hand te betalen.
Uw belangstelling is de spoorslag die ons voortstuwt om verder te werken. Uw bijdrage wordt dan ook zeer op prijs gesteld.

****

HET BESTUUR WENST U EN UW ACHTBARE FAMILIE HET ALLERBESTE TOE VOOR HET JAAR 1992. MOGE HET U EN DE UWEN GEZONDHEID, GELUK EN SUCCES IN UW ONDERNEMINGEN BRENGEN.

****

BELANGRIJKE OPROEP

In het kader van de activiteiten rond 150 jaar parochiekerk te Okegem nam de Heemkring het initiatief om volgend jaar een tentoonstelling in te richten met als thema: De parochiekerk van Okegem in prent en beeld.
Alle FOTO 'S, SCHILDERIJEN, TEKENINGEN EN DIA 'S van de parochiekerk, zowel binnen- als buitengezichten, worden ter inzage gevraagd om daaruit een selectie te maken voor de tentoonstelling. De eigenaar krijgt gegarandeerd zijn bezit terug. Zelfs een seintje wordt sterk op prijs gesteld. We komen dan even langs. Contactadressen en telefoonnummers vindt U op de kaft terug. Dank!

ZOU MEN ARMOE LIJDEN? EEN EEUW KROOSTRIJKE GEZINNEN IN VLAANDEREN.

Dit is de titel van het boek geschreven door VIC DE DONDER en uitgegeven in 1990 door de Standaard Uitgeverij te Antwerpen.
Vooreerst het boek! Het is een vlot geschreven werk, bedoeld voor het grote publiek, dat op een indringende wijze een beeld schetst van de kroostrijke gezinnen in Vlaanderen in deze eeuw. Het werk is gebaseerd op gesprekken met ouders en kinderen van grote gezinnen. Grote of kroostrijke gezinnen zijn hier gezinnen met meer dan 8 kinderen.
We raden onze leden erg aan om het volledige boek te lezen, het is aangename lectuur en echt de moeite waard.
Dat we uitgebreid kennis maken met het boek heeft te maken met het feit dat één Okegemse familie er uitvoerig in te sprake gebracht wordt. De gesprekken met de gezinsleden van wijlen **Germanus Van der Perre en zijn echtgenote Irène Luysterman** waren voor Vic De Donder basismateriaal dat hij in veel hoofdstukken verwerkt heeft.
We geven de tekst weer zonder wijzigingen of aanvullingen. Een inleiding op de tekstfragmenten is echter noodzakelijk indien men de contekst wil begrijpen. Het boek is immers thematisch opgebouwd. De inleidingen zijn cursief gezet.

1. Thuis geboren.

De geboorte van een kind is steeds een hele gebeurtenis. De andere kinderen van het gezin beleven die gebeurtenis vaak op een uiteenlopende wijze. Ook de omgeving zoals buren, vroedvrouw, peter en meter spelen een rol.

Hoelang heeft men de argeloze kinderen geen onnozele verhalen op de mouw gespeld? Over de ooievaar, of over de bloemkolen. Hoeveel jongens en meiskes hebben niet tot hun zestiende in de kinder-

boot geloofd? Georges Van der Perre - vandaag hoogleraar - is er altijd van overtuigd geweest dat zijn broertje Marc met de boot uit Congo was gekomen. Toen Irène Luysterman, de vrouw van Manus Van der Perre uit Okegem, moeder van zes dochters, voor haar zevende bevalling naar de kliniek van Ninove ging, waren de nonnen in alle staten. Zij hadden de gangen al versierd omdat de koningin ging komen! Stel u de vreugde voor van moeder Van der Perre - èn haar leedvermaak - toen bleek dat het een jongen was. Haar wens was vervuld. Elisabeth was Jef geworden.

In datzelfde gezin vermoedden de oudere kinderen wel dat er een baby op komst was, ze voelden het instinctief aan, maar expliciet werd het niet gezegd. Maria, de oudste, herinnert zich de geboorte van Christiane, die nog thuis ter wereld kwam. (De laatste vier van de negen werden in de materniteit van Ninove geboren). Op 11 april 's morgens kwamen hier twee vrouwen uit de buurt die ik ondertussen ook al in andere huizen gezien had bij die gelegenheden. Eén liep rond met grote kommen. Aan ons werd vriendelijk gezegd: 't is zo'n goed weer, en ginder beneden staan de madeliefkens in die wei. Vooruit, ga maar ginder beneden een beetje spelen. Op die 11de april is Christiane geboren. We woonden nog aan de overkant van de straat, in een huis met een uitgestrekte tuin en een weide met populieren. Wij hebben toen echt in dat gras gelegen, tussen de madeliefkens.

*

Een goede achterwaris kon het karwei gerust alleen aan, in zoverre dat ze de dokter er slechts bijriep wanneer ze complicaties vreesde. In dat geval raakte de notie vroedvrouw zo innig met haar persoon verstrengeld dat haar naam de functie ging aanduiden, zoals men kodak zei voor een fototoestel of solo voor margarine. 'Ga Florinne halen', zeiden ze in Okegem bij Ninove als ze bedoelden: 'Ga de vroedvrouw halen!'

*

De drie jongens Van der Perre uit Okegem zijn altijd 'de kleine gasten' gebleven. Ook toen ze al op de universiteit zaten! Vóór hen kwamen zes meisjes. Volgens Christiane zijn de 'kleine gasten' altijd verwend geweest, want ze hadden elk twee meiden.
In een gezin van negen was de verdeling als volgt (en ze sliepen ook zo): de twee oudste meisjes waren 'de grote'; de vier meisjes die daarop volgden 'de maskes'; de twee jongens 'de jongens'; en het nakomertje, ja, dat liep alleen, hoorde bij geen enkel groepje. De kinderen hadden slechts belangstelling voor de broers of zussen van het groepje waarin ze leefden. Eén van de 'maskes' van bovengenoemd gezin vertelde mij dat de twee oudsten haar hoegenaamd niet interesseerden. Haar leefwereld waren de andere 'maskes' en de jongen die op haar volgde, want die deed aan hoog- en verspringen, die vocht, en dat deed zij ook graag.

*

Ook peter en meter wilden, neen, eisten vaak dat het kind naar hen werd genoemd. De tweede jongen in het gezin Van der Perre in Okegem, tiende in de rij van twaalf, werd Georges gedoopt omdat de oom die peter was erop stond dat zijn petekind zijn naam droeg. De naam Georges vloekte wel in de rij - Maria, Magda, Godelieve, Anny, Christiane, Lutgart, Jef en Marc - en eigenlijk waren zijn ouders van plan hem Jan te noemen. Maar ze gaven toe onder druk van peter. De meisjes bleven Georges hardnekkig Jan noemen. Magda is er het langst mee doorgegaan. Maar toen verzwakte de tegenstand en werd 'Jan' toch 'Georges'.

*

2. Er kan er altijd eentje bij.

In grote gezinnen zorgen kinderen voor elkaar en kennen een grote solidariteit. Tegelijkertijd zijn ze goede speelkameraden voor kinderen uit de buurt.

Solidariteit uitte zich in kleine zaken. Broers en zussen pasten op elkaar, stonden voor elkaar, zwegen voor elkaar. Van in hun prille jeugd manifesteerde zich die affectieve band. Georges Van der Perre had medelijden met zijn broertje toen die in 't begin in Ninove op school was: 'Onze Marc stond te bleten in de rang, ik stond tussen de groten en ik begon mee te bleten!

*

Ook bij de Van der Perres in Okegem stond de deur wagenwijd open. Als er een kindje in huis kwam, zei papa onveranderlijk: Speel maar mee! En 's zaterdags waren ze aan de Kattestraat geregeld de helft van de soep kwijt, want dan vielen de mannen van de KSA binnen. 'Op den duur,' vertelt Georges Van der Perre, 'hield moeder daar rekening mee en maakte ze een paar liter soep meer.' Iedereen was welkom. Of het een Braziliaanse student was of een Spaanse studente, het was om het even. Op een zondagochtend kwamen er eens twee jongens naar beneden; iedereen zat aan tafel aan het ontbijt. Papa keek even op (hij wist niet dat die twee waren blijven slapen) en vroeg zachtjes aan zijn oudste dochter: 'Komen er nog?'

Vanaf de eerste dag van de vakantie waren er logés. Ze kwamen via de sociale dienst van de spoorwegen, want Manus Van der Perre was onderstationschef in Ninove en later bediende op de directie van de NMBS in Brussel. Telkens werd de taal gesproken van de gast. Uit Parijs kwam Claude Dupont. De kinderen 'spekelden' Frans. Met een Duitser spraken ze 'Okeduits', dat was een mengeling van Okegems en Duits: 'Watdestè, mit gij?' Rudolf was een Pool uit een vluchtelingenkamp; die zei: 'Du sollst kaïet machen'; dat betekende dan: 'Je moet roepen'. Hilde uit Oostenrijk kwam twee keer. Ze zei altijd: 'Ich freue mich, ich freue mich', want het was een opgewekt meisje. 'Hilde zal zich nog eens 't vel affreuen!' zei papa Van der Perre. Zijn houding tegenover het meisje wekte de bewondering van

iedereen, want eigenlijk kon hij geen Duitser zien. Hij haatte ze en dat had te maken met de oorlog en met het feit dat veel van zijn kennissen in concentratiekampen hadden gezeten. Ook de Eerste Wereldoorlog had ermee te maken. De Duitsers hadden hem verhinderd te studeren. Manus was leergierig en wilde notaris worden. Hij studeerde aan het Klein College in Aalst. Maar de pinhelmen hielden hem tot tweemaal tegen, als ze hem nog zagen, zouden ze hem zijn fiets afnemen. De treinen reden niet, en het was afgelopen met studeren.
Ha, die Hilde! Ze was zo graag in Okegem. En zij niet alleen. Alle pleegkinderen brachten er gelukkige vakantieweken door. Maar dan kwam de dag dat vader Van der Perre hen weer meenam naar Brussel om ze op de trein naar hun vaderland te zetten. Steevast lag hij dan een dag in zijn bed, zo greep het afscheid hem aan. Op het hoofdkantoor van de NMBS zei hij dat zijn hoofd pijn deed en hij was een hele dag uit de circulatie.

*

3. Het dode kindje.

Kinderen zijn vatbaar voor ziektes. Soms sloeg het noodlot toe. Zelfs waar er veel kinderen zijn is het verlies van een kind een drama.

Manus Van der Perre en Irène Luysterman uit Okegem trouwden op 8 mei 1926 en kregen in 1927 een tweeling: Maria en Jozef. De kinderen waren te vroeg geboren en stierven kort nadien. Familieleden en buren kwamen het jonge paar troosten, maar het antwoord van moeder was altijd hetzelfde: ge kunt aan geen mensen zeggen wat het betekent een kind te verliezen. Ze bleef ontroostbaar en toen, jaren later, in de buurt een premature tweeling werd geboren, verzuchtte ze: waren mijn kindjes vandaag ter wereld gekomen, ze zouden in leven gebleven zijn dankzij de moderne geneeskunde. Toen de tweeling toch stierf, troostte ze zich voor de eerste keer met de gedachte dat het nu waarschijnlijk nog

niet gelukt zou zijn. Want kijk, die kindjes hadden het ook niet gehaald!
Ter nagedachtenis van het gestorven kindje doopten Manus en Irène Van der Perre het volgende meisje weer Maria. Dan volgden Magda, Godelieve en Anny. Het zevende kindje, Christiane, stierf in 1934 aan een bronchopneumonie toen het zeven weken was.De slag was zwaar. Maria, de oudste, herinnert zich dat vader en moeder wenend de trap afkwamen. Wekenlang duurde de rouwstemming in huis en voor de zesjarige Maria was het een nare ervaring. Irène Van der Perre is vandaag negenentachtig jaar en het is zesenvijftig jaar geleden dat Christiane overleed, maar toen ze het mij vertelde, rolden de tranen over haar bleke wangen; levend bewijs dat het onzin is te beweren dat ouders die veel kinderen hebben, minder pijn lijden of er althans gemakkelijker overheen komen als ze een kindje verliezen.
Kort na het overlijden van Christiane was moeder Van der Perre opnieuw in verwachting. De andere meisjes drongen erop aan dat het kindje weer Christiane genoemd zou worden. Dat gebeurde. En toen in 1939 eindelijk een jongen werd geboren, gaven Manus en Irène hem de naam Jef, naar het jongetje van de overleden tweeling. En daar heeft moeder Van der Perre tot vandaag spijt van. Het is net alsof de dode kindjes er nooit geweest zijn, vindt ze. 'Ze hebben geen identiteit meer; je kan ze moeilijk benoemen. Mocht ik dezelfde namen niet gegeven hebben, dan kon ik vandaag zeggen "ons Maria", en dat was ons Maria van vroeger; nu zeg ik "ons Maria" en dat is ons Maria van nu'.

*

4. Vader.

Germanus was voor zijn omgeving een beminnelijk en sociaalvoelend man. Zijn kinderen droegen hem tevens op de handen.

Godelieve Van der Perre vertelt met vertedering

over haar vader. 'Papa ging met Anny en met mij 's zondagsmorgens naar de mis in Aalst. Eén vooraan op de fiets en één achteraan. Nadien reed hij naar de Sint-Theresiaboekhandel want papa wilde dat we vroeg konden lezen. Op een keer maakten Anny en ik ruzie over wie vooraan of achteraan zou zitten, want we zaten veel gemakkelijker achteraan in dat stoeltje met een kussentje dan vooraan op die buis met een kussentje, en toen zei papa: Ha, wie er vooraan zit, is eerst in Aalst!'

Als je de kinderen Van der Perre hoort, was hun papa een fantastisch man. Hij had een uitstekende verhouding met zijn kinderen en schreef hen geregeld een kaartje. De meisjes vonden soms een papiertje met een of andere cryptische boodschap op hun bed of op hun bord aan de ontbijttafel. Vanop zijn werk stuurde papa een briefkaart naar de jongste, want die kreeg in tegenstelling tot zijn grotere broers en zusters nooit correspondentie. Op een keer moest Georges van het college een schoolgetuigschrift meebrengen voor de kinderbijslag maar hij vergat het telkens. Papa stuurde een kaartje naar het college van Geraardsbergen ondertekend: A. Schoolbewijs. Wat in het Oostvlaams betekent 'uw schoolbewijs!' Hoeft de verbazing te wekken dat de kinderen Van der Perre die kaartjes als kostbare relikwieën bewaren?

In tegenstelling tot andere vaders was Manus Van der Perre niet strenger voor zijn zonen dan voor zijn dochters. Georges: 'Hij was wel toegeeflijker dan mama, die was de strengheid en de stiptheid in persoon. Als mama zei: Wacht, jong, ik ga het vanavond tegen papa zeggen, dan zegden we onder elkaar: Ja, we zijn van de goei! Hij trok dan een heel boos gezicht en deed zelfs alsof hij een klap zou geven, maar tegen het moment dat zijn hand bij ons was, was het al ingehouden.' Met de kermis kregen de meisjes twee keer geld. Als het op was - hoe zijn kinderen? - wilden ze nog hebben. Als ze het aan mama vroegen was het antwooord onveranderd

Kroostrijke Gezinnen te Okegem (1e reeks)

Foto 1: Familie Germanus Van der Perre - Luysterman Irène
bovenste rij: *Jef, Maria, Anny, Lutgart, Georges, Marc*
onderste rij: *Magda, Christiane, Irène, Germanus (†), Godelieve*

Foto 2: Familie Gustaaf Van de Perre - Van Eeckhoudt Marceline
bovenste rij: *Harold, Lutgart, Agnes, Bernadette, Hedwig, Rudolf, Godelieve, Gustaaf (†)*
onderste rij: *Dirk, Beatrijs, Hildegonde, Godfried, Maggy, Marceline*

Foto 3: Familie Jozef Vernaillen - Baeyens Emma
bovenste rij: *Albert (†), Mariette, Maurice, Piet, Marcel*
onderste rij: *Paul, Jozef (†), Georges, Leo, Emma (†)*

Foto 4: Familie Benoit Vernaillen - Baeyens Céline
bovenste rij: *Petrus (†), Palmyre, Gustaaf (†), Gabriel (†), Frans (†)*
onderste rij: *Martha, Benoit (†), Rosalie (†), Céline (†), Simonne*

Foto 5: Familie Joannes Van der Speeten - Van Cotthem Ludovica
bovenste rij: *Gemma, Jozef, Godelieve, Alfons, Maria, Marie-Thérèse*
onderste rij: *Rosa, Joannes (†), Ludovica (†), Suzanne*

Foto 6: Familie Jules Van Snick - Cobbaert Irmina
bovenste rij: *Frans, Madeleine, Arthur, Helena, Albert, Bertha, Paul*
onderste rij: *Jules (†), Catharina (†), Constant (†), Irmina (†), (Maurice ontbreekt op de foto)*

Foto 7: Familie Frans Helpers - Muylaert Leontine
bovenste rij: *Lisette, Gilbert, Marie-Louise, Frans (†), Albert, Helena, Emiel*
onderste rij: *Raymond, Yvonne, Marcel (†), Leontine (†)*

Foto 8: Familie Amandus Barbé - Cosyns Leonie
bovenste rij: *Gustaaf (†), Hypoliet (†), Evarist, Mathilde, Caroline;* middenste rij: *Felicia, Leonie (†), Sylvie (†), Amandus (†);* onderste rij: *Rosa, Germanus, Albertine*

'neen'. Maar kwamen ze papa tegen als die van zijn werk kwam, dan hadden ze elke keer prijs.

*

5. De opvoeding

Opvoeding en onderwijs liepen niet steeds van een leien dakje. Seksuele voorlichting bijvoorbeeld was onbestaande. Kinderen uit grote gezinnen hadden dikwijls dezelfde studiemogelijkheden als kinderen uit kleinere gezinnen.

Niet overal was het even vanzelfsprekend dat de meisjes lang naar school gingen. Maria Van der Perre: 'Toen ik hier in Okegem in het achtste studiejaar zat, stopten op een paar uitzonderingen na, alle meisjes die veertien waren met studeren. Op mij maakte dat een diepe indruk. Op school zegden die dan langs hun neus weg: Ik heb vanochtend de gang en het trottoir al geschuurd! Van die werkjes waarbij ik dacht: Oeioei! dat zou ik niet kunnen. Denk niet dat het alleen meisjes uit grote gezinnen waren. Ook enige kinderen en meisjes uit een klein gezin moesten thuisblijven. Bij ons was dat zeker het geval niet. Achteraf bekeken was dat eigenlijk ongelooflijk.'
Vooral moeder Van der Perre drong aan op studies voor haar meisjes. Ze had zelf lager middelbaar onderwijs gevolgd, sprak vier talen en had een ruime belangstelling. Ze kwam uit de stad en haar ouders waren gegoede mensen. Papa daarentegen was van Okegem. De mentaliteit was daar anders. Van de meeste vrouwen en meisjes in het dorp lag vast dat ze thuis zouden blijven om te naaien of handschoenen te maken. Maria: 'Mijn ouders stuurden ons tijdens de oorlog naar een pensionaat in Eeklo. Dat toelaten en betalen, dat was toch het een en het ander, hè? Ik kan nog altijd de gezinnen noemen waar er meisjes van mijn leeftijd waren die niet mochten voortstuderen. En ik denk dat mijn papa eerder geneigd zou geweest zijn te zeggen: Laat ze maar thuis. Hij voelde ook zo met ons mee. Ooit

ging hij eens mee om Godelieve binnen te doen maar er was zoveel verdriet bij dat hij haar terug meebracht. 's Anderendaags met de eerste trein bracht moeder haar naar de kostschool!'
Studeren in het gezin Van der Perre was geen synoniem van 'naar de universiteit gaan'. Toch niet voor de meisjes. Wel voor de jongens, omdat ze jongens waren en ook al omdat ze later geboren waren. De dochters studeerden moderne humaniora, of handel of 'snit en naad'. Vandaag zijn ze van oordeel dat ze door de nonnen van de lagere school een beetje verkeerd georiënteerd werden. De rol van nonkel pastoor daarin moet ook al niet gebagatelliseerd worden. Maria speelde graag met kinderen. Dat zal een goede onderwijzeres worden, zei nonkel pastoor. Maria werd onderwijzeres.

*

6. Het welige huis.
Over woningen die te klein worden en bijhorende problemen.

De meest radicale oplossing was het oude huis verlaten en een nieuw bouwen. Dat deden tientallen gezinnen in Vlaanderen en ze bleven daarbij nogal eens dikwijls in dezelfde straat maar aan de overkant! Het 'oude huisje' vormt dan een element in het collectieve geheugen van het gezin. Georges Van der Perre was nog klein maar herinnert zich levendig dat hij in hun vroegere huisje met zijn broer op zolder sliep. Jef was de oudste en had dus het beheer over het kaarsepanneke maar de bandiet kon het niet laten de kaars uit te blazen als Georges nog met één been in zijn broek zat! Het 'nieuwe huis' werd gebouwd in 1948. Met een lening natuurlijk. Maar zonder wet-De Taeye. Want die kregen ze niet. Een of andere termijn was niet gerespecteerd met welgeteld tien dagen. Het ging om een som van 100.000 frank, geen peulschil vlak na de Tweede Wereldoorlog. Vader liep zich het vuur uit de sloffen. De deken van Ninove kende minister De

Taeye 'persoonlijk' en nonkel pastoor ging met de deken praten, maar het was boter aan de galg. Het gezin Van der Perre greep naast de premie.

*

7. Het lege-nestsyndroom.

Hoe reageren de ouders als de kinderen verkering krijgen en trouwen? Hoe reageren ze op geestelijke roepingen?

Voor vele jonge mensen was de verlovingstijd niet bepaald de mooiste periode uit hun leven. Vooral de meisjes ondervonden weerstand. Geen enkele jongen was goed genoeg. Godelieve Van de Perre weet nog dat het altijd verkeerd was bij papa als een van de meisjes kennis kreeg. Zijn dochters had hij het liefst bij zich thuisgehouden. Hij handelde er ook naar; hij voerde zijn eigen stille guerilla. Als Anny 's ochtends een brief voor haar verloofde bij de andere correspondentie op de piano zette, opdat papa die zou meenemen als hij naar zijn werk in Brussel vertrok, nam hij die brief niet mee. Hij legde hem gewoon neer, zodat het niet zou opvallen! Dat was zijn manier om zijn protest te uiten. Trek daaruit niet de conclusie dat vader Van der Perre met zijn schoonzoons niet kon opschieten. Of zij niet met hem. Maar 't was elke keer poppenkast als er één kennis aanknoopte. Het had ook iets te maken met zijn bezorgdheid: bij wie gaat ze terechtkomen? Weet je wat hij ooit vroeg aan een volwassen dochter die kwam vertellen dat ze vrijde: 'Kunt ge alleen al lopen?' Daarentegen, als de jongens kennis hadden, was het direct goed. Godelieve heeft hem nooit enige opmerking horen maken in de aard van: 't is te vroeg, of 't is niet goed. Geen sprake van vrijen in huis, van een kusje geven, dicht bij elkaar kruipen of op elkaars schoot zitten. De paartjes mochten letterlijk niets. Netjes naast elkaar zitten, ja, en elkaars handje vasthouden. Vader kon niet tegen wat hij 'flauwiteiten' noemde en moeder was met geen stok-

ken naar bed te krijgen zolang er een vrijer in huis was. Zij installeerde zich in een zetel zodat ze de paartjes - één aan de ene kant en één aan de andere kant - onafgebroken kon gadeslaan in de spiegel van de kast aan de overkant. Er ontging haar geen woord van de conversatie en ze moest zich soms inhouden om niet te antwoorden als de verloofde aan haar dochter iets vroeg ! Om tien uur moesten de vrijers het huis uit. Als er afscheid genomen werd, zei moeder: 'In de gang, op de wang en niet te lang!'

*

Denk niet dat vader en moeder, ook al waren ze diepgelovig, altijd opgezet waren met de beslissing van hun kind om in het klooster te gaan. Hoe leed Manus Van der Perre niet toen zijn dochter Magda bij de zusters van Liefde intrad om nooit meer naar huis te komen? Die Magda! Ze raken er bij de Van de Perres niet over uitgepraat. Nu zo een brave in het klooster en vroeger zo'n deugniet. Ze kon het best vloeken van allemaal. Een antwoord had ze altijd klaar. Was ze ergens geweest waar ze niet mocht en ze moest van moeder als straf drie weesgegroeten lezen, dan zei ze: 'Ik zal er tien bidden, mag ik dan gaan? 'In huis stond er een Kindeke Jezus van Praag met een wereldbol. Mama en papa waren aan het schoonmaken en Magda liep in de weg. Papa zei: 'Vooruit, Magda, ga voor het kindeke Jezus wat bloemekes halen!' 'Dat hij met zijnen bal speelt' antwoordde ze!'

Onze hartelijke dank gaat naar de auteur en de uitgeverij die uiterst bereidwillig toelating gaven om de teksten over te nemen!

DIT IS ONS KERSTVERHAAL...

De schoone Kerstnacht van Suske

De menschen zeiden, dat Suske sufte.

Hij was een kreupel sukkelaarken, dat luttel sprak. - De menschen zeggen zooveel...

Suske was stoelvlechter van stiel. Maar veel bracht hem zijn ambacht niet op.

Nu was het Winter. De sneeuw lag wel twee voet dik en het vroor, dat het kraakte.

Suske zat in zijn kleemen hutteken te bibbren van danige koû... Zijn laatste bundelken sprokkelhout was opgebrand en geld om kolen te koopen had hij niet.

Och Heere, wat mizerie toch! Suske dubde en dubde, doch vond geen uitkomst...

Maar wacht!... Ja, nu had hij het vast! 't Was Kerstavond...

In zijn jonge jaren, had Suske schoon kunnen zingen. Hij neuriede even de vooize van een Kerstliedeken.

Het ging nog goed...

Van een plankje timmerde hij algauw een sterre, en spijkerde die op zijn bezemsteel. Dan hulde hij zich in een deken, draaide zijn klak om en nu vooruit! Van hoeve tot hoeve zou hij gaan met zijn sterre, zingen zijn oud Kerstliedeken. Dat zou hem wel een schoone stuiver opbrengen...

Van pure blijdschap sprong hij bijkans in de lucht om het schoone vooruitzicht, want spijts zijn mizerie hield Suske nog altijd goeden moed...

Toen hij bij de eerste hoeve kwam, werd hij toch een beetje verlegen, en het was met bevende stem, dat hij zong :

Drie koningen uyt verre landen,
die kwaemen naer Bethleëm gegaen.

Sy waeren seer swaere belaên,
met schoone ende ryke offeranden...

Het was een wondere sterre
verschenen al in den nacht
die hen soo verre had gebracht,
want Bethleëm was seer verre...

Te Bethleëm daer is er geboren
al in een armen stal
de Koninck van het heelal:
't Kind Jesu, 't uytverkoren...

De herderkens in die stonden,
vernemen een Engelengesanck,
- seer schoon ende edel van klanck, -
't geen de blyde mare komt verkonden:

« Glorie sy God, onsen Heere soet,
» in syn Hooge, syn Hemelsche steê;
» en op aerde sy Heil ende Vreê
» alle die luyden van wille goed!... »

Vorsten en Herders, blijde van sinnen,
aenbidden devoot het Goddelyck wicht
dat er naekt in een kribbeken lift.
Sy willen en sullen het altijd beminnen...

Suske had zijn liedeken zeer schoon gezongen, zoodat ze het binnen geerne hoorden. Het was de boerinne zelf die de deur openstak en:

- « Wie zijt ge die zoo wel kunt zingen? » vroeg ze vriendelijk.
- « Ikke! » zei Suske.
- « Wel! Wel! Suske! Kom maar binnen, kom! »

Suske ging binnen.

De kinderen gichelden van pret als ze Suske met zijn sterre, zijn omgedraaide klak en zijn deken erkenden. Doch de boerin maande hen dapper te zwijgen.

Suske was beschaamd. Hij begreep dat hij er zoo moest belachelijk uitzien, en loosde een diepe zucht...

- « Ge zoudt de koster nog les geven in 't zingen, Suske... », bofte de boerin.

- « Schenk Suske nen borrel, vrouw », zie de boer.

De boerinne pakte het geneverstoopken in de spende, en schonk een borrel, die Suske gretig uitslurpte. Daarbij fuimelde ze hem nog nen dikken stuiver in de vuist.

- « Danke! God zal 't u loonen! Allemaal nen zaligen Kerstnacht! » wenschte Suske.

Dit goede onthaal, en die borrel mieken Susken blij van geest en aan de volgende hoeve begon hij onbevangen:

Drie koningen uyt verre landen
die kwaemen naer Bethleëm gegaan...

Op meest alle hoeven, werd Suske goed onthaald. Hier kreeg hij een snede wittebrood, daar 'nen borrel, ginder 'nen stuiver... Toch waren er ook, waar, van zoodra hij zijn lied aanzette, een gierig wijf de deur opentrok en snauwde:

- « We geven niet!... »

Ja, op een plaats zond een schobbejak van 'nen boer hem den bandhond achterna, met een:

- « Allee Turk, jaag dat krapuul van den hof! »

Maar met zijn sterre sloeg Suske den blaffenden hond op zijn muil, dat hij jankte. Hij sakkerde en balde zijn vuisten van woede tegen zoo'n onmensch.

- « Ik jon niemand kwaad, doch zoo 'nen schurk zou ik... »

Op hetzelfde oogenblik, klepte de middernachtmis, in het nabije kerkje.

Suske staakte zijn kwade wensch, want nu was het de eigenste stond, waarop Onze Lieve Heer op aarde was gekomen omwille van al de menschen. Die werd, evenals hij in armoê gebaard, in schamelheid groot gebracht. Hem, geschiedde zóóveel onrecht, zóóveel

schande, die Hij zonder morren droeg...

Een kalme berusting zonk over Suske zijn ziel. Hij zeeg in den sneeuw neder en begon te bidden...

Maar hoor! Wie zong er daar zoo wonderschoon zijn Kerstliedeken? « *Drie koningen uyt verre landen* ». Zie, nu zag hij permentelijk de wondere sterre ook, en daaronder het stalleken van Bethleëm. Dàar, waren de koningen met hunne kostbare offeranden en de simpele herders. Ze lagen allemaal geknield voor het kribbeken, waarin het Kindeken Jezus, rozig van vleesch, te spartelen lei. Sinte Jozef trok bezorgd aan zijnen baard en Onze Lieve Vrouwken lachte goedig...

Uit den helderen sterrenhemel daalden duizenden engelen die op hunne sierlijke bazuinen blijde schalden en luide zongen:

« Glorie sy God, onsen Heere soet
in syn Hooge, syn Hemelsche steê;
en op aerde sy heil ende vreê,
alle die luyden van wille goed... »

Twee mollige engelkens kwamen tot heel dicht bij Suske en ze reikten hem hunne poezelige pollekens...

– « 'k Ga meê!... » zei Suske, en licht als een duive, wiekte hij met de engelkens weg.

– –

's Morgends, werd Suske dood gevonden.

De witte sneeuwvlokjes hadden zijne lompen bedekt, alleen nog zijn gelaat was bloot, en daarop lei zulk edele kalmte dat de menschen, die hem zagen, zeiden:

« Suske is naar den Hemel ».

GUSTAAF VAN DE PERRE

Okegem, 15 Oktober 1929.

Post scriptum
Dit verhaal werd gepubliceerd in het weekblad Ons Land in woord en beeld, jaargang 12, nummer 39, op 23 december 1929.
De spelling en de opmaak (in de mate van het mogelijke) werden overgenomen naar het origineel.
In Mededelingen Heemkring Okegem, jaargang 2, 1977, p. 63-72 verscheen van de hand van Rudolf Van de Perre een bijdrage over Gustaaf Van de Perre als toneelschrijver. Rudolf signaleerde daar dat zijn vader onder andere medewerker was aan hogervernoemd weekblad en er talrijke verhalen voor schreef.
Voor verdere inlichtingen over de literaire activiteiten van Gustaaf Van de Perre verwijzen we graag naar deze bijdrage.

***

OKEGEMSE WIJN

Okegemse wijn gemaakt door Urbain Van den Spiegel is de beste van de wereld. Niet één keer maar drie keer op rij. Toeval is dus volledig uitgesloten. Welke superlatieven kan men nog bedenken voor het Okegems duo Urbain Van den Spiegel en José Van Damme die beide voor de derde keer respectievelijk 1ste en 2de werden in het internationaal kampioenschap voor amateur-wijnmakers? De wisselbeker staat thans definitief te pronk in de huiskamer van Urbain. Van harte proficiat voor deze prestaties!
We zijn fier op jullie beiden!

***

Plaatsgebrek in dit nummer verplichten ons om het verhaal van de buitengewone daden van Okegemse sportlui naar nummer 1 van volgende jaargang te verschuiven.
In het volgend nummer komen tevens bijdragen over de huidige moeilijkheden van de Okegemse Chirojongens en over de grote gezinnen van Okegem sinds het jaar 1900.

INHOUD JAARGANG 1991

Okegem en Okegemnaars in W.O. II (Deel 3)
De slachtoffers..... 1
Jozef Van der Speeten
De teelt van koolzaad..... 14
Suzanne Van der Speeten
Okegemse vertellingen. Het spook van huis Kattestraat nr. 24..... 18
Een anekdote..... 20
Albert Van Cotthem : luchtvaartpionier..... 21
Jozef Van der Speeten
Historiek van de Belgische militaire luchtvaart..36
De vertelavond van 25 mei 1991..... 43
Koorzangtornooien 1991..... 44
Ereleden 1991..... 44
Zou men armoe lijden? Een eeuw kroostrijke gezinnen in Vlaanderen..... 46
Vic De Donder
De schoone Kerstnacht van Suske..... 61
Gustaaf Van de Perre
Okegemse wijn..... kaft